GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 115. *Vinerĭ, Sâmbătă 24 Maiŭ (5 Iunie).* 1886.

Brașovŭ 23 Maiŭ 1886.

In aceste trei ḍile din urmă au sositŭ scirĭ însemnate atâtŭ din monarchia nóstră câtŭ și din străinătate.

Afacerea Hentzi precum se vede a fostŭ aplanată deocamdată prin declarările ce le-a făcutŭ ministrulŭ-președinte Tisza la interpelările lui Csanady și Apponyi, carĭ culminéză în oportunitatea dorinței d'a se susține buna înțelegere între armată și poporațiune. Totŭ așa de oportunŭ li s'a părutŭ foilorŭ oficióse din Austria d'a se declara deocamdată mulțămite cu rĕspunsulŭ d-lui Tisza, numai sĕ fiă luată odată dela ordinea ḍilei fatala și penibila afacere, care a amăritŭ atâtŭ de multŭ spiritele dincóce și dincolo de Leitha.

Caracteristicŭ este, că pressa Nemțilorŭ centraliști din Austria a sprijinitŭ în acéstă afacere mai multŭ punctulŭ de vedere alŭ d-lui Tisza decâtŭ alŭ contelui Belkredi. Ei numai cu aceea s'au declaratŭ nemulțămițĭ, că d-lŭ Tisza nu a condamnatŭ și demonstrațiunile studenților ungurĭ. Ba „Neue Freie Presse" le face Ungurilorŭ din nou complimente că sensibilitatea lorŭ națională a dobênditŭ o satisfacțiune eclatantă, și'i rógă ca, deórece timpurile în care trăimŭ suntŭ așa de serióse, sĕ evite d'a provoca afacerĭ ca acésta.

Atitudinea Germanilorŭ din Austria, carĭ speră încă și acum ca cu ajutorulŭ Ungurilorŭ sĕ rĕstórne cabinetulŭ Taaffe și cu elŭ sistemulŭ federalistŭ, se 'nțelege că nu puținŭ a încurageatŭ pe Maghiarĭ d'a purta unŭ limbagiu atâtŭ de cutezătorŭ. Orĭ câtŭ de critice arŭ fi însă împrejurările actuale pentru monarhiă și orĭ câtŭ de multŭ s'arŭ sili și unii și alții de a îmblânḍi spiritele agitate, o mare amărăciune totuși rĕmâne în inimĭ.

Nențelegerile cu privire la armata comună se vorŭ puté suprima momentanŭ, urmările lorŭ se vorŭ amâna, dér nu se vorŭ delătura, până ce nu se vorŭ delătura și causele ce le-au provocatŭ. Este mai multŭ unŭ armistițiu ce l'a propusŭ d-lŭ Tisza. Oposițiunea maghiară nu e mulțămită și armata nu e satisfăcută prin declarările lui din urmă, deórece a evitatŭ și acum d'a condamna demonstrațiile șovinistice de pe strade.

Pe când s'a aplanatŭ astfelŭ provisoriu cérta provocată de afacerea Hentzi în Ungaria, s'a ivitŭ în Austria o crisă parlamentară, care stă în strînsă legătură cu negociările dintre Austria și Ungaria pentru reînoirea pactului dualistŭ.

Partidele din parlamentulŭ austriacŭ și în specialŭ Polonii nu se unescŭ cu stipulațiunile stabilite între guvernulŭ din Pesta și Viena cu privire la vama de petroleu. Maioritatea s'a unitŭ în privința acésta cu o propunere a deputatului Suess din stânga germană și guvernulŭ era amenințatŭ d'a fi desavuatŭ față cu guvernulŭ ungurescŭ. Ministrulŭ de finance Dunajewski a declaratŭ în comisiunea vamală, că décă va fi respinsŭ proiectulŭ guvernului, ministeriulŭ nu se va supune acestei hotărîrĭ, ci are de gândŭ a trage consecințele constituționale și a propune Maiestății Sale mĕsurile de lipsă spre a face sĕ se priméscă învoiala cu guvernulŭ ungurescŭ; cu alte cuvinte că va disolva camera.

Organele Cehilorŭ au pledatŭ pentru o energică atitudine a maiorității în aceste critice momente, spre a apăra interesele popórelorŭ Austriei. Póte că au speratŭ, că din nouele alegerĭ partida autonomiștilorŭ va eși și mai tare.

Intr'aceea Polonii s'au mai socotitŭ și, cedêndŭ insistențelorŭ ministrului Dunajewski, s'au hotărîtŭ a nu mai sprijini propunerea Suess și a face în loculŭ ei o nouă propunere pentru urcarea vămii pe păcură cu 2 fl. în aurŭ.

Suntemŭ curioșĭ sĕ vedemŭ ce resultatŭ vorŭ avé conferințele dintre diferitele fracțiunĭ ale maiorității. Décă guvernulŭ ar fi silitŭ sĕ disólve camera, atuncĭ pactulŭ cu Ungaria nu s'ar mai puté încheia în terminulŭ fixatŭ până la 1 Octomvre a. c. și cine scie ce direcțiune arŭ mai lua tractările în viitorŭ.

Afacerea Hentzi în camera ungară.

In ședința de Lunĭ, faimosulŭ *Csanady* și-a desvoltatŭ interpelarea sa anunțată cu câteva ḍile mai nainte. Elŭ ḍise între altele:

Am speratŭ că demonstrațiunea câtorva oficerĭ austriacĭ dela 21 Maiu va deștepta pe d-lŭ Koloman Tisza din visurile sale austriace (Viuă ilaritate.) Am speratŭ că la interpelațiunea lui Szalay și Ugron ministrulŭ Tisza va rĕspunde, că monumentulŭ lui Hentzi are sĕ fiă depărtatŭ de pe pămêntulŭ ungurescŭ. Deórece însĕ ministrulŭ președinte, în urma simțĕmintelorŭ sale austriace (îndelungă ilaritate) nu și-a împlinitŭ nicĭ aicĭ datoria ca ministru ungurescŭ, îi adresezŭ următórea interpelare:

Considerândŭ, că și aḍi esistă încă în fortăréța dela Buda o tristă amintire a absolutismului, monumentulŭ lui Hentzi, unulŭ din cei mai marĭ inimicĭ de odinióră ai Ungariei, care a măcelăritŭ junimea națiunei, pe honveḍii, carĭ s'au luptatŭ ca leii pentru libertatea constituțională în gloriósa periodă dela 1848/49; considerândŭ, că acestŭ monumentŭ urgisitŭ de națiunea maghiară e situatŭ la Buda în fața palatului regelui constituționalŭ alŭ Ungariei, în a căruia inimă patriotică trebue sĕ se înoiască sentimentulŭ amarŭ de durere de câte orĭ privesce la acestŭ monumentŭ alŭ lui Hentzi: întrebŭ pe d-lŭ ministru președinte Tisza, décă are de gândŭ a satisface dorinței echitabile și drepte a națiunei maghiare, ca monumentulŭ lui Hentzi sĕ fiă depărtatŭ de pe teritorulŭ patriei nóstre, alŭ Ungariei?

Ministru-președinte *Tisza* scóte o hârtiă din buzunarŭ și citesce unŭ rĕspunsŭ ce l'a datŭ la o interpelațiune in aceeași afacere în Ianuariu 1882. Era vorba atuncĭ de evenimentele din 1848/49. Cuprinsulŭ acestui rĕspunsŭ este pe scurtŭ următorulŭ:

După ce la 1867 pacea a fostŭ restabilită, amêndouĕ părțile suntŭ datóre a uita ce s'a întêmplatŭ la 1848/49 și fiecare parte are datoria a aștepta dela cealaltă, ca sĕ'i concédă d'a-și conserva monumentele sale din acelŭ timpŭ și acum, după ce noi amŭ ridicatŭ monumente pentru honveḍii noștri, sĕ nu putemŭ noi tolera acelŭ unicŭ monumentŭ din Buda, ar însemna lipsă de echitate și de simțŭ de dreptate. Și ce însémnă monumentulŭ lui Hentzi? Insémnă elŭ rușine pentru armele ungurescĭ d'atuncĭ? Nu. Elŭ însémnă, că într'unŭ rĕsboiu așa de fatalŭ, când stau fața'n față națiunea și domnitorulŭ, potŭ fi eroi, póte fi gloriă pe amêndouĕ părțile. Dér nicĭ una din cele două partide nu vorŭ trage de aicĭ folosŭ, ci numai pagubă; trebue dér sĕ se feréscă d'a provoca asemenĭ momente. Ĕtă ce 'nsémnă acelŭ monumentŭ și nu 'nțelegŭ de ce vrețĭ sĕ facețĭ cu puterea din elŭ o rușine națională. Părerea acésta a mea este și astăḍĭ aceeași și decĭ nu potŭ sĕ iau nicĭ o mĕsură în direcțiunea dorită de d-lŭ deputatŭ. (Aprobărĭ în drépta). Nu e bine, décă voimŭ ca sĕ esiste buna înțelegere între armată și națiune, sĕ se sgândărâscă ranele trecutului nicĭ din partea armatei, nicĭ din partea nóstră. (Vii aprobărĭ în drépta).

Alexandru *Csanady* rĕspunde:

D-lŭ Tisza póte de aceea nu voesce sĕ depărteze monumentulŭ lui Hentzi, pentru că crede, că alăturĭ cu acesta i se va ridica odinióră și lui unŭ monumentŭ. (Risete). Rĕspunsulŭ nu-lŭ ia la cunoscință, pentru că se póte întêmpla odată, ca acestŭ monumentŭ sĕ fiă întrebuințatŭ odată pentru întocmirea unei micĭ revoluțiunĭ de care s'ar folosi ministru-președinte. (Mare și generală ilaritate). Se mai póte însĕ întêmpla, ca simțulŭ de onóre și de propriu respectŭ alŭ națiunii va arunca în aerŭ acestŭ monumentŭ.

Președintele enunță că s'a luatŭ la cunoscință rĕspunsulŭ d-lui Tisza. Numai cei din stânga estremă nu s'au sculatŭ.

Urméză interpelarea contelui *Apponyi* asupra ultimelorŭ întêmplărĭ din sinulŭ armatei comune:

Scopulŭ meu este d'a aduce cestiunea de dreptŭ publicŭ în adevĕrata lumină, ca sĕ eșimŭ din cerculŭ viciosŭ, și drepturile și simțĕmintele legitime ale țĕrii nóstre sĕ nu fiă jertfite nicĭ cu o iotă. Din tóte demonstrațiunile, unŭ lucru e clarŭ, că nisce persóne cu posițiunĭ însemnate și cu influință mare în monarchiă facŭ nisce declarațiunĭ asupra posiției de dreptŭ publicŭ a armatei și asupra spiritului ce domnesce în armată, carĭ stau în aspră contraḍicere cu principiele fundamentale ale dreptului publicŭ ungurescŭ și cu forma de statŭ dualistică a monarchiei. Mai ânteiu întâlnimŭ teoria, după care armata se consideră numai ca austriacă, séu cu intențiunea d'a se esprima că Ungaria n'are dreptŭ la acéstă armată séu, ce este mai probabilŭ, spre a indica, că titlulŭ „împĕratŭ alŭ Austriei" conține și titlulŭ „rege alŭ Ungariei". Mai departe este teoria, că în spiritulŭ armatei nu póte sĕ aibă locŭ decâtŭ fidelitatea către împĕratulŭ Austriei și către idea imperială. Décă cu acésta voescŭ sĕ ḍică, că fidelitatea către împĕratŭ și împĕrățiă involvă ignorarea regelui și a regatului Ungariei, ba ca acéstă armată sĕ formeze o insulă deosebită în marea dualismului, atuncĭ este imposibilŭ a nu protesta contra unorŭ asemenĭ manifestațiunĭ. Afară de virtuțile militare în sensŭ mai strînsŭ, spiritulŭ unei armate are și base mai adêncĭ și acestea nu potŭ fi altele, decâtŭ alipirea către tronŭ și patriă. (Aplause.) Se interpretéză falsŭ fidelitatea către împĕratulŭ, décă sĕ înțelege ca ceva deosebitŭ în contrastŭ cu fidelitatea către regele Ungariei. Este în contra tradițiunilorŭ constituțiunii nóstre, décă unii voiescŭ a construi pentru armată o patriă fictivă. Nicĭ odată nu va fi simțitŭ în acéstă țĕră decâtŭ patriotismulŭ ungurescŭ. (Vocĭ: Acésta ei nu vreau s'o înțelégă) S'a observatŭ că armata comună încă nu e pĕtrunsă de spiritulŭ dualismului. Aceste apărițiunĭ suntŭ de natură fórte delicată, dér décă nu mai suntŭ sporadice, încetă considerațiunile tăcerii și trebue sĕ ne lămurimŭ. Ca vechiu deakistŭ, țiu la instituțiunea armatei comune și tocmai pentru aceea adresezŭ întrebările mele guvernului. Armata trebue sĕ fiă în deplină solidaritate cu poporulŭ. Acésta solidaritate este aḍĭ amenințată. Intrebŭ dér, ce are de gând sĕ facă d-lŭ ministru-președinte? Elŭ trebue sĕ delăture neajunsurile, căcĭ are destulă putere pentru acésta. De aceea întrebŭ:

După ce însemnațĭ factorĭ au desvoltatŭ nisce părerĭ asupra posițiunei și spiritului armatei comune, carĭ stau în contraḍicere cu legile fundamentale de statŭ, cu independența Ungariei și cu organisarea dualistă a monarchiei; după ce influința oficială morală a acestorŭ factorĭ face ca asemenĭ idei sĕ devină dominante în armată; și după ce acéstă contradicțiune e păgubitóre pentru monarchia austro-ungară și trebue sĕ fiă delăturată: întrebŭ pe d-lŭ ministru-președinte, ce are de gândŭ sĕ facă, ca posiția de dreptŭ publicŭ a armatei comune, ca a unei armate împĕrătescĭ și regescĭ austro-ungare, sĕ fiă ferită de orĭ ce rea interpretare și ca sĕ fiă împedecată séu delăturată orĭ ce nisuință și orĭ ce stare, care are de scopŭ a lăți în armată unŭ spiritŭ ce stă în contraḍicere cu legile nóstre fundamentale, cu independența de statŭ a Ungariei, precum și cu organisarea dualistică a monarchiei, séu din care ar resulta o asemenea urmare?

Ministrulŭ-președinte *Tisza* spune, că dela 1867 s'au mai auḍitŭ aserțiunĭ ca cele din cestiune, ele ne-au atinsŭ neplăcutŭ, dér națiunea n'a vĕḍutŭ în ele unŭ mare periculŭ și avŭ dreptate. De când e ministru totdéuna s'a străduitŭ a susține bunele relațiunĭ cu armata, sub douĕ condițiunĭ: 1) ca armata comună sĕ nu fiă numită străină, cum sĕ întêmplă de multe orĭ, (Aprobărĭ în drépta). 2) ca cercurile conducĕtóre ale armatei sĕ recunóscă prin fapte că acéstă armată este armata monarchiei, ce stă pe basa dualismului. (Vocĭ în stânga estremă: ei nu o cunoscŭ acésta.) D-lŭ Tisza ḍice mai departe că nu sĕ póte face responsabilŭ la armată pentru aserțiunile unorŭ bărbați, carĭ nu au conducerea faptică a armatei în mâna lorŭ. Nu póte vedé unŭ periculŭ, deórece nu este iertatŭ a presupune, că acela care nu numai este capulŭ armatei ci și alŭ monarchiei, gândesce altfelŭ de cum s'a obligatŭ la încoronarea sa. Elŭ, Tisza, desaprobă purtarea unorŭ membrii ai armatei, care facŭ greșelĭ, dér acestea nu le ascrie armatei întregĭ și va apĕra instituțiunea acésta, până atuncĭ, până când ea va sta pe basa legii, contra tuturorŭ acelora, carĭ o proclamă de străină și deșteptă ură contra ei. (Aprobărĭ în drépta.)

Comitele *Apponyi* nu e mulțămitŭ cu acestŭ rĕspunsŭ, prin care ministrulŭ ḍice că nu póte face nimicŭ pentru dorințele națiunei. Elŭ, Apponyi, a vorbitŭ de nesce manifestațiunĭ ale unorŭ persóne fórte înalte, dintre carĭ una ocupă celŭ mai înaltŭ rangŭ în armată și am întrebatŭ pe d. ministru, că ce are de gândŭ sĕ facă ca sĕ nu se mai repete lucrurĭ de aceste. După ce

crede că trebue sĕ se facă ceva în direcţiunea acésta, nu póte lua la cunoscinţă rĕspunsulŭ ministrului. (Aplause vii în stânga.)

Ministrulŭ *Tisza* declară, că nu vré sĕ facă polemică. Nimenea nu póte cere dela dênsulŭ ca sĕ desvólte aicĭ programe asupra unorŭ paşĭ singuraticĭ. Cu privire la direcţiunea generală s'a esprimatŭ: cu acésta a fostŭ datorŭ camerei.

Maioritatea camerei a luatŭ apoi spre sciinţă rĕspunsulŭ ministrului, în contră a votatŭ oposiţiunea întrégă.

SCIRILE ḑILEI.

M. Sa monarchulŭ a decoratŭ pe doctorulŭ Pasteur cu crucea de cavalerŭ alŭ „Ordinului Franciscŭ Iosifŭ".

—x—

Fişpanulŭ Braşovului, contele Andreiu Bethlen, a fostŭ însărcinatŭ, prin decisiunea M. Sale la propunerea ministrului de interne deocamdată provisoriu cu agendele fişpanului Sibiiului, precum şi cu presidiulŭ universităţii săsescĭ.

—x—

Din comit. *Hunedórei* ni se scriu următórele: »Cine ruinéză pe economĭ şi prin ei ţéra? Cârmuitorii cei rĕi ai ţĕrii! In Transilvania economia capitală e crescerea vitelorŭ; acestea până acuma s'au crescutŭ şi sporitŭ în cursŭ liberŭ, acuma însĕ se punŭ pedecĭ. Tóte pădurile din partea oficiului s'au opritŭ, încâtŭ nicĭ unŭ felŭ de vite nu este ertatŭ pe lângă grea pedépsă sĕ între în ele. Domnii ḑicŭ, că acestea prădéză pădurile. Dér până acuma pentru ce nu le-au prădatŭ? Totŭ acele pădurĭ au fostŭ, carĭ suntŭ şi acuma, şi numai acelea s'au prădatŭ, carĭ au fostŭ ale ómenilorŭ particularĭ, tăindu-le din pămêntŭ şi formându-şĭ locŭ arătorŭ. Ce strică vita în pădurea de 6—8—10 metri de înaltă? Scimŭ şi pricepemŭ şi noi că în tăetură nu e bine sĕ umble vite, căcĭ rodŭ odrasla cea tînĕră şi apoi tăietura şi până acuma a fostŭ din partea antistiei comunale strînsŭ oprită; amŭ sciutŭ noi acésta fără de a ni se porunci acuma din partea mai „marilorŭ«. Omenii cei mai săracĭ carĭ avéu 2—3 capre şi vre-o 2—3 oi, póte şi vre-unŭ viţelŭ orĭ vacă cu carĭ îşĭ ţinéu casa şi mai vindeau câte una două spre a'şĭ putĕ plăti darea, aruncurile etc., acuma fiindŭ cu totulŭ opriţĭ din pădure, vorŭ fi nevoiţĭ sĕ-şĭ vêndă totŭ şi sĕ ia bĕţulŭ de drumŭ. Vedemŭ că cârmuitorii nicĭ în poienele cele multe din pădurĭ nu dau voiă economului a'şĭ trimite vita sĕ păşuneze; ei ḑicŭ că tóte acestea trebue sĕmĕnate, ér a despoia lemnulŭ tînĕrŭ de cóje şi a o trimite în ţĕrĭ străine este ertatŭ? Sâmbătă în 25/5 s'a bătutŭ toba dela casa oraşului Deva, că la despoiatulŭ de cójă de goronŭ trebue vre-o 500 ómenĭ cu plată bună, carĭ voiescŭ sĕ se însinue la unŭ d-nŭ Ekstein. Acésta e în adevĕrŭ pradă de pădure, ér nu décă umblă vr'o vită în pădurea mare şi pe poenĭ. Dér vorba aceea: cum îşĭ vorŭ aşterne „domnii« aşa vorŭ durmi. Sĕrăcindŭ ţéra, rĕu le va merge şi lorŭ.«

—x—

Tarifulŭ vamalŭ autonomŭ alŭ Românieĭ, care s'a sancţionatŭ de regele şi care autorisă pe guvernŭ a adăoga o supratлюдă...

Primăria opidului Şiria (Vilagos) ne rógă a publica următórele: „Fiindŭ greşite datele calendarelorŭ cu privire la timpulŭ ţinerei têrgurilorŭ nóstre de ţéră, atâtŭ întru interesulŭ publicului câtŭ şi pentru orientare la formarea noului calendarŭ, venimŭ cu oficiósă stimă a anunţa că de aci încolo têrgurile nóstre de ţéră în Şiria se vorŭ ţiné în următorulŭ timpŭ alŭ anului: 1) După calendarulŭ vechiu, în a treia Sâmbătă şi Dumineca din postulŭ Pascilorŭ. 2) După calendarulŭ nou, în Sâmbăta şi Dumineca ce urméză după prima Iunie. 3) După calendarulŭ vechiu, în Sâmbăta şi Dumineca dinainte de sĕrbătórea »Schimbărei la faţă a Domnului". 4) După calendarulŭ vechiu, în prima Sâmbătă şi Dumineca înainte de postulŭ Crăciunului.

—x—

Maialulŭ scolarilorŭ românĭ din Rodna vechiă s'a ţinutŭ în 2 Iuniu st. n. a. c.

—x—

„L'Indép. roumaine« înregistréză sub reservă sgomotulŭ că puterile au începutŭ sĕ trateze pentru revisuirea parţială a *tractatului din Berlinŭ*, şi anume a art. 52, care opresce mănţinerea de fortăreţe pe Dunăre, dela Porţile de fierŭ şi până la gurĭ. Cu modulŭ acesta România va fi autorisată sĕ facă lucrărĭ de apĕrare d'a-lungulŭ Dunării.

—x—

Maialulŭ elevilorŭ dela gimnasiulŭ românŭ gr.-orientalŭ din Bradŭ, se va arangia Dumineca în 25 Maiu (6 Iuniu) a. c. lângă „Podulŭ Goşii" (drumulŭ Crisciorului). Venitulŭ e destinatŭ pentru fondulŭ elevilorŭ bolnavĭ dela acestŭ gimnasiu. Intrarea de familiă: 80 crucerĭ, de persónă: 50 crucerĭ. Inceputulŭ la 10 óre a. m. Oferte mărinimóse şi suprasolvirĭ se vorŭ chita pe cale ḑiaristică.

—x—

Ministrulŭ românŭ de rĕsboiu a încheiatŭ unŭ contractŭ cu o casă italienéscă, care sĕ triméţă în România mai mulţĭ ḑidarĭ a cărora specialitate este d'a lucra la bolţile fortificaţiunilorŭ. Deja au sositŭ 47 de asemenea lucrătorĭ.

—x—

„Liberalulŭ" spune că în Iaşĭ s'au înfiinţatŭ următórele fabricĭ, pentru care cere sprijinulŭ publicului, fabrică de frânghiă, de cortelurĭ (umbrele), de cravate şi de pervazurĭ de pluşŭ.

—x—

Sub firma *K. Hovsepean & C-ie* s'a înfiinţatŭ în Braşovŭ de curêndŭ unŭ comerciu de agentură, comisióne, consignaţiune, spediţiune şi incasso. Scopulŭ acestei întreprinderĭ este mijlocirea esportărei şi importărei de producte brute, precum şi de fabricate şi manufacturĭ de totŭ felulŭ, prin înfiinţarea de sucursale în oraşele principale ale Austro-Ungariei şi Romăniei, ale peninsulei balcanice şi ale altorŭ provincii orientale. Basată pe esperienţele câştigate în relaţiile întreţinute în decursŭ de 36 anĭ aicĭ şi în diferite alte oraşe ale României si Bulgariei, şi totodată încurageată de amicii sĕi, numita firmă face primulŭ pasŭ întru realisarea scopului susŭ atinsŭ prin aceeacă s'a decisŭ a trămite pe unulŭ din proprietarii firmei via Bucurescĭ-Giurgiu prin oraşele orientale Vidinŭ, Rahova, Nicopole, Sistovŭ, Rusciucŭ, Turtucaia, Silistra, Şumla, Varna, Constantinopolŭ, Smirna, Dede-Agac, Demotika, Adrianopolŭ, Filipopolŭ, Sofia şi Vraka, pentru ca sĕ înfiinţeze sucursale şi totdeodată sĕ încheiă afacerĭ de comerciu. Toţĭ fabricanţii şi comercianţii, carĭ dorescŭ a întra în relaţiunĭ de comerciu cu oraşele acum menţionate prin mijlocirea firmei numite, suntŭ rugaţĭ a'i comunica eventualele disposiţiunĭ ale Dumnialorŭ până la 15 Iuniu anulŭ curentŭ. Tóte ḑiarele, care se interesézā de promovarea comerciului suntŭ rugate a reproduce acéstă notiţă.

—x—

Ministrulŭ Trefort a »pricopsitŭ« cu câte 50 fl. pe preoţii gr. or. Vasilie Ramosanŭ, Dumitru Ivanŭ şi Tanasie Vonia.—Vorŭ fi suferindŭ de căldurĭ, şi le trebue rĕcorélă.

—x—

Regele şi regina României au inspectatŭ în ḑilele acestea garnisónele de pe marginea Dunării, dela Giurgiu până la Turnu-Severinŭ. Când Yachtulŭ regalŭ românŭ a trecutŭ pe Dunare, Bulgarii i-au făcutŭ ovăţiunĭ, mai alesŭ în Vidinŭ, unde Yachtulŭ princiarŭ bulgarŭ i-a eşitŭ părechei regale române înainte spre a'i da distincţiunile de onóre. Şi de pe litoralulŭ sêrbescŭ s'au datŭ salve de salutare în onórea părechei regale române. Pe când regele inspecta garnisónele, regina visita scólele şi spitalele.

O interpelare în adunarea comitatului Cluşiu.

Cluşiu, 27 Maiu 1886.

In 24 Maiu n. s'a ţinutŭ adunarea generală de primă-véră a comitatului Cluşiu. Dintre Românĭ s'au presentatŭ la acéstă adunare numai trei, adecă doi protopopĭ şi unŭ preotŭ. Nu-i mirare, cei dreptŭ, décă pe Românĭ îi aflămŭ aşa de disgustaţĭ de a lua parte chiar şi la adunarea comitatensă, deórece trista esperienţă i-a convinsŭ, că adversarii noştri chiar cu călcarea legilorŭ paraliséză orĭ-ce activitate publică a Românilorŭ. Cu tóte acestea nu potŭ se aprobŭ nepăsarea acésta a inteligenţei nóstre românescĭ, deórece datorinţa fie-căruia este de a persevera în lupta pentru drepturile poporului cu tenacitate până în sfêrşitŭ şi a nu da prilegiu duşmanilorŭ sĕ ne ḑică că nepăsarea nóstră este vina neajunselorŭ nóstre.

Cu durere vinŭ a face cunoscutŭ onor. publicŭ românŭ, că mai multe comune curatŭ românescĭ, pe temeiulŭ decisiunei representanţei comunale, s'au înscrisŭ ca membre la „Kulturegylet." Intre aceste comune voiu sĕ amintescŭ ca de esemplu Şĕrmăşelulŭ, o comună mică din Câmpiă, a căreia populaţiune e curatŭ română şi care nu este în stare sĕ-şĭ plătéscă regulatŭ nicĭ măcarŭ învĕţătorulŭ sĕu, nu-şĭ vede capulŭ de nĕcazurĭ, şi cu tóte acestea s'a înscrisŭ între membrii fundatorĭ ai „Kulturegylet,-ului cu 100 fl. v. a. Intrebŭ acum, óre preotulŭ acestei comune vrednicŭ este sĕ mai pórte numele de părinte alŭ acestui poporŭ?

Vedĭ acestea suntŭ pentru poporŭ urmările, când are unŭ preotŭ ignorantŭ, care cu lunile întregĭ nu-ţĭ prinde o gazetă în mână. Lasŭ că cutezanţa „patrioţilorŭ kulturegyletişti" a trecutŭ tóte marginile, aşa câtŭ pretutindenea cerşescŭ, ba chiarŭ şi cu ocasiunea congregaţiunei acesteia cerşiră ajutorŭ chiar şi dela cei trei Românĭ ce erau de faţă, dér unŭ omŭ consciu de sine le va sci în casurĭ de acestea sĕ le dea rĕspunsulŭ, pe care 'i l'a datŭ cu ocasiunea acésta preotulŭ românŭ din Juculŭ inferiorŭ, d-lŭ Vasiliu Popescu. Acestŭ vrednicŭ preotŭ făcŭ cu ocasiunea acésta o interpelare d-lui vicişpanŭ în causa »irredentei române". D-sa ḑise că mai de multŭ a avutŭ de cugetŭ sĕ facă acéstă interpelare, dér fiindcă nicĭ la congregaţiunea de tómnă din 3 Octomvre a. tr. şi nicĭ la cea de iérnă din anulŭ acesta n'a fostŭ invitatŭ, abia acuma îşĭ află prilegiu pentru desvoltarea interpelărei sale. Purcedêndŭ din împrejurarea: că din causa »irredentei rom." d. interpelantŭ V. Popescu fŭ suspiţionatŭ şi provocatŭ — cu urginţă — pe cale oficiósă de subpretorele cercului Cluşiu, ca în ḑorĭ de ḑi, sculându-se din aşternutŭ, sĕ se presinte pe ḑiua de 28 Septembre a. tr. la oficiulŭ postalŭ din Apahida, unde a trebuitŭ sĕ mérgă pedestru de şi tocmai atunci era bolnavŭ de unŭ piciorŭ, — şi acésta s'a întêmplatŭ din simpla împrejurare, că la adresa d-sale i-a sositŭ o scrisóre din România, care din oficiu fŭ desfăcută şi despre care s'a constatatŭ, că era cu totulŭ nevinovată.

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

De aicĭ înainte le trecŭ ómenilorŭ pofta de a maĭ încerca sĕ fugă. Numaĭ cu unŭ numĕrŭ destulŭ de mare de puterĭ era îndreptăţitŭ călĕtorulŭ nostru sĕ nădăjduiască, că 'şĭ va puté îndeplinĭ planulŭ sĕu. Elŭ suferise până acum destule perderĭ, orĭ şi ce altă slăbire arŭ fi făcutŭ espediţiunea proiectată cu neputinţă.

Trecênd Stanley şi cu ómeniĭ sĕĭ laculŭ, se îndreptă spre nord-vestŭ prin ţéra Uguha. Locuitoriĭ de aicĭ se arĕtară prietinoşĭ şi prevenitorĭ şi vêndură călĕtorilorŭ bucatele lorŭ cu preţurĭ moderate. Era însă bătĕtorŭ la ochĭ, cum căutau eĭ sĕ nu dea faţă cu Stanley şi cu Frank.

Asupra acesteĭ ciudate purtărĭ îĭ dete unŭ Arabŭ luĭ Staley următórea deslusire: „Vaguha ḑicŭ, că cum potŭ sĕ fiă ómeniĭ albĭ bunĭ la inimă, décă nu vinŭ la eĭ pentru negoţŭ, décă piciórele lorŭ nu se vĕdŭ nicĭ când şi décă pururea sûntŭ învĕliţĭ cu haine dela capŭ până la picióre? Nu'mĭ spune, că sûntŭ bunĭ şi prietinoşĭ!... Nu sciu, pare-că nu sûntŭ eĭ, cum ar trebui să fiă. In orĭ ce casŭ nu e lucru curatŭ cu eĭ, şi de bună sémă trebue că sûntŭ vrăjitorĭ. Maĭ bine e, sĕ nu daĭ faţă cu eĭ, ci sĕ rĕmâĭ închisŭ în casă, până când trecŭ maĭ departe."

Stanley găsi, că Vaguha au o mare atragere pentru cioplitulŭ în lemnŭ. Uşile lorŭ erau împodobite cu felŭ de felŭ de sculpturĭ şi crestăturĭ, tot odată eĭ oferiau spre cumpĕrare vase de lemnŭ fórte frumóse.

Valea Uhombo din Uvinza, prin care trecură maĭ încolo călĕtoriĭ noştri, era de o frumseţe deosebită. Cu atâtŭ maĭ urîţĭ li se pĕrură lorŭ locuitoriĭ acestuĭ ţinutŭ, carĭ de altfelŭ se arĕtară cu destulă prietenia. Locuitoriĭ aceştia umblau goĭ de totŭ şi locuiau în nisce colibĭ micĭ şi rotunde, acoperite cu érbă, ale cărorŭ întrărĭ nu erau maĭ 'nalte de 75 centimetri. Nu numaĭ locuinţele lorŭ erau stupŭ de necurăţeniă, dară şi trupurile lorŭ erau aşa de neîngrijite, încâtŭ pielea lorŭ sĕmăna fórte multŭ cu pielea unuĭ rinocerŭ. Faţa lorŭ este aprópe îngrozitóre. Buzele lorŭ grozavŭ de gróse stau în continuŭ deschise şi nasulŭ lorŭ este aşa de turtitŭ, încâtŭ abia se observă de cealaltă parte a feţeĭ. Pĕrulŭ lorŭ este prefăcutŭ „în brazde, dĕlurĭ şi globurĭ." Intregŭ trupulŭ este tetovatŭ (crestatŭ) şi acoperitŭ cu cercurĭ, cuadrate şi crucĭ. Piciórele lorŭ sûntŭ rĕŭ făcute; tălpile sûnt tarĭ întocmaĭ ca nişte copite, éră pe picióre se vede o cójă grósă de noroiŭ întăritŭ.

Stanley nu putŭ caracterisa, ceea-ce vĕḑŭ aicĭ, decâtŭ numaĭ şi numaĭ cu vorba „grozavŭ!" — Ca podóbe purtau ómeniĭ aceştia făşiĭ înguste de piele de maimuţă, bucăţĭ de óse de gorilŭ, córne de capră, scoicĭ, încingĕtorĭ de sfóră ş. a. Maĭ cu sémă gâtulŭ şi'lŭ împodobiau cu capete de şórecĭ şi cu pieĭ de viperă. Eĭ erau aşa de mândri de „frumósa" lorŭ făptură şi de „drăgălaşa" lorŭ faţă, încâtŭ pe Stanley îlŭ ţineau de grozavŭ de urîtŭ, şi ce e maĭ multŭ, se îndoiau, décă în adevĕrŭ este omŭ, séu nu.

„*Va-a-a-antu!*" (Şi aceştia suntŭ ómenĭ!), strigau eĭ cu mirare, privindŭ la Stanley şi la soţulŭ sĕu europénŭ. La despărţire eĭ îĭ dăruiră cu mână slobodă pe călĕtorĭ şi-ĭ petrecură, până când eşiră din ţinutulŭ lorŭ.

In 5 Octombre ajunse caravana la satulŭ Riba-Riba, la marginea temuteĭ ţĕrĭ Manyema. Aicea se află şi punctulŭ de despărţire alŭ apelorŭ, care curgŭ spre laculŭ Tankanika şi alŭ acelora, care curgŭ spre vestŭ şi se varsă în Lualaba.

Cu câtŭ înaintau maĭ multŭ călĕtoriĭ noştri, cu atâtŭ maĭ frumóse se făceau şi ţinuturile, şi cu atâtŭ se arĕta maĭ multŭ îmbelşugarea, ce o desfăşurase natura aicea.

„Intregŭ tabloulŭ", ḑice Stanley, „l'a împodobitŭ natura cu unŭ vestmêntŭ verde cu cele maĭ minunate variaţiunĭ. Ea a poruncitŭ munţilorŭ sĕ slobódă din sînulŭ lorŭ isvórele cele maĭ limpeḑĭ, colinelorŭ sĕ se

Considerândŭ decĭ, că nicĭ secretulŭ corespondenţelorŭ private nu este asiguratŭ, considerândŭ că tocmai décă acea scriere ar fi conţinutŭ proclamaţia „irredentei« d. supretore nu era îndreptăţitŭ a-lŭ suspiţiona pe numitulŭ preotŭ, deórece astfelŭ de proclamaţiunĭ puteau sĕ vină la adresa cuiva cu totulŭ fără scirea şi consimţĕmêntulŭ sĕu, cum s'a întêmplatŭ d e. chiar şi cu D-lŭ ministru-preşedinte, cu „Kulturegyletulŭ“ şi alţii, carĭ de asemenea au primitŭ astfelŭ de proclamaţiunĭ; considerândŭ că preoţii românĭ şi peste totŭ naţiunea română de nenumĕrate orĭ a datŭ probe despre fidelitatea lorŭ către patriă şi tronŭ, şi cu tóte acestea astădĭ li sĕ impută nepatriotismŭ, ba subpretorele din cestiune avŭ îndrăsnéla de a afirma în presenţa d-lui preotŭ Popescu, că preoţii românĭ suntŭ aceia, carĭ impartŭ proclamaţiunile »irredentei române“; considerândŭ că unŭ omorŭ întêmplatŭ totŭ pe acelŭ timpŭ în Juculŭ inferiorŭ, din causa unui amorŭ, fŭ de asemenea vestitŭ chiar şi pe cale diaristică ca urmare a »irredentei române“, despre care poporulŭ din aceea comună nu avea şi nicĭ până astădĭ n'are cunoscinţă, considerândŭ că d. preotŭ Vas. Popescu şi cu acéstă ocasiune fŭ suspiţionatŭ; considerândŭ în fine că acum, în 4 Aprilie, după ce turburările provenite din causa închipuitei „irredente“ erau deja aprópe cu totulŭ liniştite, d. solgăbirĕu alŭ Mociului începŭ a resuscita din nou causa „irredentei române,‘ provocândŭ pe preoţĭ ca sĕ documenteze în scrisŭ că n'au primitŭ acea proclamaţiune: Din consideraţiunile aci enumĕrate, d. preotŭ din Juculŭ inferiorŭ, Vasiliu Popescu, interpeléză pe d. vice-comite, décă are scire despre tóte aceste abusurĭ ce le comitŭ organele subalterne, şi décă are cunoscinţă îlŭ rógă — după ce nevinovăţia 'i s'a constatatŭ — ca sĕ-i dea satisfacţiune şi sĕ păşéscă pentru împedecarea acestorŭ batjocurĭ.

La acestea d. vicespanŭ a rĕspunsŭ că nu are scire despre cele înşirate de interpelante şi îi propune acestuia ca *sĕ-şi dea jalba în scrisŭ*, promiţêndu-i că-i va da satisfacţiunea cerută pentru vătĕmarea de onóre.

In fine d-lŭ protopopŭ alŭ Cluşiului Gavrilŭ Popŭ comentă interpelarea de mai susŭ, întrebândŭ pe d. vice comite, că ce împrejurare a îndemnatŭ pe d. solgăbirĕu alŭ Mociului, ca acum, când spiritele erau mai liniştite, sĕ resusciteze din nou causa „irredentei«, provocândŭ pe preoţĭ ca sĕ-şĭ dea reversŭ în scrisŭ prin care se probeze că ei n'au primitŭ proclamaţia „irredentei?“

La acésta d. vice-comite a rĕspunsŭ că numita provocare se baséză pe temeiulŭ unei ordinaţiunĭ mai înalte.

Informatorulŭ.

Manifestulŭ lui don Carlos.

Don Carlos a adresatŭ Spaniolilorŭ următorulŭ manifestŭ:

Spaniolĭ! Usurparea comisă la mórtea regelui Ferdinandŭ VII se va confirma încă odată prin proclamarea de rege alŭ Spaniei a fiului vĕrului meu Alfonso. Strămoşii mei au protestatŭ în contra violărei celei dântêiu a drepturilorŭ nóstre şi în contra tuturorŭ manifestărilorŭ ei succesive, după cum am făcutŭ şi eu în contra actului pretorianŭ dela Sagunto, fiindŭ secundatŭ în acéstă protestare de braţele vóstre bărbătescĭ şi de inimele vóstre curagióse. Adêncŭ convinsŭ că nu póte esista nicĭ stabilitate în legĭ, nicĭ siguranţă în instituţiunĭ decâtŭ la adăpostulŭ monarchiei legitime, am luptatŭ pentru drepturile mele, carĭ erau chezăşia prosperităţii vóstre, până când tóte resursele materiale mĭ au sĕcatŭ.

Astădĭ reînoescŭ această protestare, nu cu armele în mânĭ, dér cu o energiă totŭ atâtŭ de mare, afirmândŭ, cu mai multă tăriă, décă se póte, decâtŭ în celelalte ocasiunĭ, hotărîrea mea neclintită, de a manţiné, cu ajutorulŭ lui Dumnedeu, drepturile mele în tótă întregimea lorŭ, şi de a nu primi nicĭ unŭ felŭ de împăcare sĕu transacţiune.

Drepturile mele, carĭ suntŭ identice cu ale Spaniei, nu suntŭ mai puţinŭ călcate în picióre prin presenţa pe tronŭ a unui prinţŭ sĕu a unei princese, instrumente înconsecinte ale revoluţiunei, decâtŭ prin proclamarea republicei; şi pentru a nu le afirma în modulŭ celŭ mai eficace, voiu urma totdéuna, fără a se esita, calea şi voiu alege procedurile carĭ mi le va dicta datoria.

Spaniolĭ! Dece anĭ petrecuţĭ departe de voi, în amărăciunile esilului, dér în decursulŭ cărora sufletulŭ meu a fostŭ totdéuna în locurile imortalisate prin vitejiile vóstre şi ale strămoşilorŭ vostri, mĭ-au arătatŭ tótă mărimea statorniciei vóstre. Nu potŭ sĕ rĕspundŭ mai bine la mişcătórele dovedĭ de fidelitate, care mi le trimiteţĭ fără încetare, decâtŭ sigilândŭ din nou prin acéstă protestare legăturile nedestructibile, carĭ ne légă unii de alţii şi asigurându-vĕ că până în celŭ din urmă momentŭ alŭ ei, viéţa regelui vostru legitimŭ va fi întrégă a vóstră. — Lucerna 20 Maiu 1886 — *Carlos.*

Privire istorică asupra trecutului politicŭ socialŭ şi naţionalŭ al „Ducatului Bucovina“.

(Urmare.)

Cele ce au urmatŭ mai departe în acésta cestiune suntŭ cuprinse în protocólele şedinţelorŭ respective ale Comitetului societăţii politice „Concordia.“

Ĕtă-le reproduse în tocmai după cum sunt cuprinse ele în protocólele ,,verificate“ din acele şedinţe:

Protocolulŭ Nro. XI — asupra şedinţei ţinute în diua de 1 Ianuariu 1886 st. n. de către Comitetulŭ societăţii politice „Concordia« în Cernăuţĭ sub presidiulŭ d-lui preşedinte alŭ »Concordiei“ Ionŭ I. Bumbacŭ şi în presenţa următorilorŭ domnĭ membri ai comitetului: Mihaiu Cantimirŭ (controlorŭ), Stefanŭ Cantimirŭ, Simionŭ Cernuşca, Constantinŭ Florea (alŭ II. vice-preşedinte), Georgiu Ostafi, Tóderŭ Voitcu, Grigoriu Halipŭ (secretarŭ) şi ca óspe de membru alŭ societăţii „Petrea Bilous.“

D-lŭ preşedinte bineventéză pe domnii membri presenţĭ ai comitetului şi escusă pe d-lŭ prim-vicepreşedinte Leo de Rey, carele învitatŭ fiindŭ la acésta şedinţă însemnată, ne-a însciinţatŭ, cumcă d-sa nu va vení, deórece este învitatŭ la *„prândulŭ solemnŭ“ datŭ de primarulŭ oraşului Cernăuţĭ în diua de anulŭ nou 1886 st. n.* adecă: tocmai în acésta di şi la acésta óră, în care avemŭ a ţiné şedinţa de faţă, şi că din acésta causă se află împedecatŭ a participa la ea. De-asemene îlŭ escusă preşedintele şi pe d-lŭ Dionisiu Voronca (casarŭ), *carele încă ne-a însciinţatŭ, cumcă avêndŭ serviciu la telegrafŭ până la 2 óre p. m., nu va puté vení la acésta şedinţă ţinută de comitetŭ pe la 12 óre amédă-di.*

Mai departe bineventéză preşedintele pe d-lŭ óspe „Petrea Bilous« şi referéză asupra adunărilorŭ plenare din Sucéva şi Rădăuţĭ, convocate acolo pe dilele de 24 şi 25 Decemvre 1885 st. n., conformŭ decisiunii adunării plenare ţinute în sala magistratului din Cernăuţĭ în diua de 29 Noemvre 1885 st. n., în presenţa de 419 participanţĭ. După acestea face cunoscutŭ preşedintele cumcă d-sa în diua de 31 Dec. 1885 s n., adecă în diua premergĕtóre, a întrunitŭ la sine pe domnii candidaţĭ: „M. Pitey, I. G. Sbiera şi V. Morariu,« cumcă le-a referatŭ asupra adunărilorŭ plenare din Sucéva şi Rădăuţĭ, unde s'au anunţatŭ alegĕtorilorŭ tustrele candidaturĭ ale d-sale, fără însĕ de a se fi agitatŭ în specialŭ pentru vre-una din ele, şi'n fine, cumcă a sondatŭ pe câtŭ s'a putută dispoziţiunile alegĕtorilorŭ faţă cu aceste trei candidaturĭ, şi le-a spusŭ, cumcă acuma am ajunsŭ la punctulŭ decisivŭ: unde societatea politică „Concordia“ respective Comitetulŭ ei trebue sĕ se pronunţe pentru vre-unŭ candidatŭ, adecă sĕ-lŭ proclame în publicŭ de alŭ sĕu şi apoi sĕ-lŭ sprijinéscă din rĕsputerĭ, întocmai după cum i s'a mandatŭ din partea adunării plenare ţinute în 29 Noemvre 1885 st. n. în Cernăuţĭ.

Şi fiind-că lucrulŭ este delicatŭ, causa sântă şi seriósă, cumcă d-sa i-a rugatŭ pe acei trei candidaţĭ numiţĭ mai susŭ, *ca ei în deplină cunoscinţă de causă, în deplină apreţiare a intereselorŭ naţionale patriotice bucovinene în genere şi în specialŭ ale tinerei Societăţĭ politice ,,Concordia,“ cu cea mai mare resignaţiune propria, şi conduşĭ numai şi numai de binele comunŭ naţionalŭ patrioticŭ sĕ hotărască d-lorŭ între sine: care sĕ remâie ca candidatŭ definitivŭ alŭ ,,Concordiei“ şi carĭ alţĭ doi sĕ se retragă dela orĭ-ce candidatură.“*

Mai departe împărtăşesce preşedintele, cumcă d-lŭ V. Morariu în acea întrunire din 31 Decemvre 1885 st. n. luândŭ celŭ dintâiu cuvêntulŭ, după ce audise esplicările preşedintelui „Concordiei‘ şi consideraţiunile arĕtate de elŭ mai susŭ, făcŭ preşedintelui următórea întrebare:

„Are societatea politică „Concordia« vre-unŭ fondŭ disponibilŭ, spre a puté acoperí tóte spesele recerute prin inscenarea unei agitaţiunĭ energice şi satisfăcĕtóre la alegere de întreprinsŭ?“

La acésta întrebare a d-lui V. Morariu a rĕspunsŭ preşedintele „Concordiei,« „cumcă societatea amintită este de abia la începutulŭ activităţii sale, este sĕracă de totŭ şi cumcă prin urmare nicĭ nu posede vre-unŭ capitalŭ propriu disponibilŭ.«

D-lŭ V. Morariu luândŭ acestŭ rĕspunsŭ la cunoscinţă, făcŭ apoi următórea propunere:

„Considerândŭ, cumcă societatea politică „Concordia‘ nu posede nicĭ unŭ fondŭ propriu, spre a puté dispune de elŭ, şi considerândŭ, cumcă nicĭ o agitaţiune energică şi cu óreşĭ-care prospecte de succesŭ nu se póte face fără mijlócele recerute, şi'n fine considerândŭ, cumcă districtele, ce au a alege, nu numai că suntŭ fórte depărtate de reşedinţa societăţii, dér ele suntŭ încă şi fórte marĭ, apoi elŭ propune: ca candidatulŭ ce se va proclama de „Concordia« sĕ pună la disposiţiunea acesteia, respective comitetului ei suma necesară, spre a puté întreprinde o agitaţiune cu succesŭ, şi astfelŭ a asigura salvarea onorii societăţii şi a candidatului ei, întrunindu'i, décă nu maioritatea voturilorŭ apoi celŭ puţinŭ o minoritate însemnată.“

Mai departe împărtăşesce d-lŭ preşedinte, cumcă domnii candidaţĭ: „M Pitey, I. G. Sbiera şi V. Morariu *acceptară în principiu propunerea de mai susŭ a d-lui V. Morariu, şi cumcă numai d-lŭ praeses M. Pitey a adausŭ: cumcă atâtŭ candidatulŭ câtŭ şi suma ce o va trebuí sĕ-o depue candidatulŭ la disposiţiunea Comitetului, — acésta s'o fixeze comitetulŭ în o şedinţă a sa.«*

In fine mai spune preşedintele, cumcă d-lŭ profesorŭ I. G. Sbiera a declaratŭ atuncĭ, cumcă d-sa, nefiindŭ în stare a pune nicĭ o sumă la disposiţiunea comitetului spre scopulŭ agitării, *îşĭ retrage candidatura sa anunţată, şi că prin urmare remânŭ de consideratŭ numai candidaturile d-lui praeses M. Pitey şi a d-lui V. Morariu.*

Deschidêndŭ preşedintele în Comitetŭ discusiunea asupra acestei chestiunĭ, aduce mai ântêiu la desbatere propunerea făcută de d-lŭ V. Morariu, şi rógă pe on. comitetŭ, ca acesta sĕ decidă mai ântêiu asupra ei, adecă: »sĕ impunemŭ candidatului primirea şi împlinirea condiţiunii de mai susŭ, înainte de alŭ proclama ca candidatŭ alŭ „Concordiei«, sĕu sĕ nu-i impunemŭ acésta condiţiune propusă de d-lŭ V. Morariu?“

Necombătêndŭ nimenea propunerea D-lui V. Morariu, ia cuvêntulŭ D-lŭ Stefanŭ Cantimirŭ şi face următórea propunere:

(Va urmá.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 2 Iuniu. — Crisa din causa cestiunii prinţilorŭ continuă a dura. Freycinet a declaratŭ în comisiunea camerii, că elŭ intenţionéză sĕ espulseze pe pretendenţĭ, anume pe contele de Parisŭ şi pe fii acestuia Jerôme şi Victorŭ Napoleonŭ. Cu privire la ceilalţĭ prinţĭ guvernulŭ îşĭ reservă a decide facultativŭ. Se crede că comisiunea va hotărî în acestŭ sensŭ.

PARISŬ, 3 Iuniu. — Comisiunea camerii a hotărîtŭ după o lungă desbatere, la votare separată, cu 6 contra 5 voturĭ, ca espulsarea membrilorŭ fostelorŭ case domnitóre sĕ fiă obligătóre şi generală. Freycinet declară, că elŭ nu'şĭ póte lua nicĭ o îndatorire şi că va raporta consiliului de ministri.

AIUDŬ, 4 Iuniu. — In afacerea turburărilorŭ din localitate, instrucţiunea a constatatŭ, că gendarmii au fostŭ atacaţĭ cu beţe şi că au datŭ nouĕspredece focurĭ. Trei persóne au fostŭ omorîte, şése rănite. Poporaţiunea e liniştită. Turburările nu s'au pricinuitŭ prin motive politice.

(Gendarmeria se trimesese ca sĕ împedece contrabanda de vinŭ şi de aci se născu conflictulŭ.)

VIENA, 4 Iuniu. — Clubulŭ Polonilorŭ din Reichsrath a primitŭ, după o grea şi violentă desbatere, cu 30 contra 15 voturĭ, propunerea lui Grocholski, după care propunerea Suess s'a respinsŭ, ca sĕ aviseze pe membrii lorŭ din comisiunea vamală a stărui pentru sporirea vămii pe păcură cu 2 fl în aurŭ. Comisiunea vamală a Reichsratului ţine adĭ la amédĭ şedinţă ca sĕ desbată cestiunea petroleului.

VIENA, 2 Iuniu. — Ambasadorulŭ austro-ungarŭ din Bucurescĭ a telegrafiatŭ, că guvernulŭ românŭ, ca şi celŭ austro-ungarŭ, a dispusŭ, ca mărfurile austro-ungare, care au trecutŭ graniţele după 31 Maiu se vorŭ tracta până la 10 Iuniu după tarifulŭ generalŭ românŭ, fără adausurĭ de retorsiune, décă se va dovedi că mărfurile s'au comandatŭ înainte de 23 Maiu.

DIVERSE.

Unŭ împărţitoru postalŭ modelŭ. — Diarele postale anunţă mórtea factorului Adamŭ Şavŭ în etate de 81 anĭ, care a servitŭ ca împărţitorŭ dela 1843—1884.

S'a calculatŭ că bĕtrânulŭ Adamŭ, cum se numia elŭ prin partea locului, a umblatŭ în timpulŭ carierii sale 212,530 mile engleze, adică o distanţă egală cu de optŭ orĭ împrejurulŭ pământului.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

împodobéscă cu cele maĭ frumóse florĭ, éră în văĭ a aşedatŭ o vegetaţiune bogată, ce rĕspândesce în jurulŭ sĕu parfumurile cele maĭ plăcute. Ea a împletecitŭ împrejurulŭ stâncilorŭ cununĭ de plante acăţătóre şi a împodobitŭ trunchiĭ arborilorŭ cu muschiŭ. Nerodirea a fostŭ alungată departe de aicĭ.“

Şi cu tótă acéstă frumseţă natura africană totŭ nu este plăpândă şi dulce. „Erburile sûntŭ tarĭ şi gróse; ele taie ca cuţitele şi împungŭ întocmaĭ ca nisce ace. Trestia e vênjósă şi cresce înaltă ca bambusulŭ. Lianele sûntŭ gróse şi lungĭ ca şi nisce funiĭ dela corabiă; spiniĭ lorŭ sûntŭ nisce cârlige de oţelŭ. — In Manyema natura devine în frumseţea sa şi în desvoltarea putereĭ sale aprópe îngrozitóre. Totŭ omulŭ trebue sĕ fiă cuprinsŭ de respectŭ faţă de dênsa.“

Calea ducea aci prin pădurĭ aşedate prin locurĭ înalte, aci prin văĭ şi prin cotiturĭ întunecóse, în care nu arare-orĭ se audia mârăitulŭ răguşitŭ alŭ gorililorŭ.

Indigeniĭ din Manyema se destingeau prin statura lorŭ bine făcută, şi ceea-ce i-a surprinsŭ maĭ multŭ pe călĕtoriĭ noştriĭ, prin purtarea lorŭ destulŭ de amicală. Armele lorŭ erau maĭ bine alcătuite, decâtŭ ale celorlalte seminţiĭ. Peste mijlocŭ eĭ purtau o învelitóre de piele de antilopă.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

31 din Maiŭ st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	105.40
Rentă de hârtiă 5%	95.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	154.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	118.—
Bonurĭ rurale ungare	105.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105 20
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	105.20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.50
Renta de hărtiă austriacă	85.10
Renta de arg. austr.	85.50
Renta de aurŭ austr.	117 90
Losurile din 1860	139 —
Acţiunile băncei austro-ungare	879.—
Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Act. băncei de creditŭ austr.	281.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.97
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 imp. germ.	62.—
Londra 10 Livres sterlinge	126.65

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 20 Maiŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	95—	96—
» convert. (6%)	86½	87½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	104½	105—
» „ „ (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	101—	102—
» » » (6%)	93—	94—
» » » (5%)	83—	84—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 ½	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 1 Iunie st. n. 1886.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.65	Vênd.	8.67
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Băile (Scaldele).

dela Sân-Georgiulŭ Năsĕudului (N.-Szent-György) din comitatulŭ **Bistriţa-Năsĕudŭ (Transilvania.)**

Inceputulŭ sesonului cu

finele lui Iuniu a. c.

Apă minerală, muriatică de natronŭ, folositóre contra febre intermittente inveterate, infarcte ale ficatului şi splinei, alteraţiunĭ ale digestiunei şi ale funcţiunilorŭ intestinelorŭ, Hämorrhoide, anomalii de menstruaţiune, blenorhoe uterinară, catarŭ cronicŭ de plumânĭ, calcule de rărunchĭ şi băşică, scrofule, slăbiciune de nervĭ, hyponchondriă, şi histeriă.

Staţiunea călei ferate cea mai apropiată Bistriţa, trei óre departe dela băi.

Informaţiunĭ mai de aprópe dă

(2—3) **Administraţiunea băilorŭ.**

Utensiliile unei fabrice de oţetŭ.

(Stâlpĭ, putinĭ pentru *plămădélă, vedre, butóie)* ce sĕ află tóte încă în bună stare suntŭ de vêndare. — Informaţiunĭ mai de aprópe sĕ dau în Strada Postei (Nonnengasse) Casa Nr. 602.

2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făsia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézá din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiuşŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1 04	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2 07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3 03	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Clușiu	5.56	—	5 35	—
	6.16	—	—	8.00
Nedeşdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare	10.41	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	—	—	10.50	—
	3.00	8.50	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu	10.01	—	5.05	6.43	—
	10 26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriș	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea	1.36	—	—	9.31	—
	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3.01	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	—
Blaşŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copşa mic.	5.05	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucuresci	—	—	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	—	4 53
	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.06	—	8.00
Szolnok	11.02	—	11.40
	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timişóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1,35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.